

dall'ant

QUADERNS
DES DE LA REFLEXIÓ I LA CRÍTICA
THE VIEW OF THE CRITICS

The fiftieth anniversary of *Quaderns*, edited at present by Manuel Gausa, presents an opportunity to reflect widely on the journal. Leaving aside its considerable professional and cultural qualities, maintained from its beginnings to the present day, I should like to lay special emphasis on the following two valuable aspects:

- 1) The historical and critical view which over different periods has become consolidated issue after issue, culminating in a standpoint independent from fashions and characterised by rigorous, serious analysis.
- 2) The high quality of the written and photographic documentation which the journal has generated over these past fifty years. The huge number of photographs and articles constitute a valuable documentary of essential aspects of the evolution of Catalan and international architecture. At the same time however, this material attests to the subsequent transformations and reinterpretations of modern architecture and reveals the deterioration these works have suffered through time and their not always successful restorations.

HEAD OF THE COAC LIBRARY

Regarding the Fifty Years of *Quaderns*

The European panorama of architectural journals over these past fifty years is of confused abundance. Some which saw the light of day before this period were put in circulation once again after the end of the world war. Journals such as *The Architectural Review*, *L'Architecture d'Aujourd'hui* and the recycled *Domus* and *Casabella* were by that time clearly governed by the postulates of the Modern Movement (then simply modern architecture) and published the models for the reconstruction of Europe. Despite changes, they have survived to this day maintaining much of their original personality and continue to be the great European veterans. In the early sixties new journals appeared as support for professional groups or specific trends, in general ephemeral magazines which disappeared with the circumstances that originated them.

Cuadernos de Arquitectura belongs to the first group. Born in a very different historical environment as the journal of a highly privileged group, from the outset it was closely linked to the College's boards of governors.

For some years it shared with the *Revista Nacional de Arquitectura* the only national architectural chronicle and became, in Catalonia, the reference point and professional consecration of the college members. Always a faithful reflection of the personality of each board, it underwent sudden changes in orientation and the quality of its contents varied considerably. However, although editorial policies varied as often as its format or typography, the journal never failed to reflect the professional and architectural situation in Catalonia, to the extent that it is now an essential reference for anyone wishing to study the period. Its survival over these years has been guaranteed by the tacit will of all the collegiate boards, though possibly for this reason it has never displayed the coherence or enjoyed the freedom of other, less long-lived journals. Nonetheless, I believe that rather than the specific quality of any of its phases, the most valuable capital asset of *Quaderns* is having fulfilled the difficult task of surviving over such a long period.

El 50è aniversari de la publicació que dirigeix actualment Manuel Gausa dona lloc a múltiples reflexions sobre la situació actual i, deixant de banda els valors professionals i culturals que no són pocs, i que s'han mantingut amb una qualitat notable al llarg del temps, voldria remarcar un parell de coses que per a mi tenen molt valor.

1. La visió històrica i crítica que es va destil·lant a través de les diferents èpoques i números de la revista. La visió que en resulta està allunyada de les modes, gràcies al rigor i al plantejament seriós amb els quals s'ha dut a terme l'anàlisi a cada moment.
2. L'alt valor de la documentació fotogràfica i escrita que ha generat la revista al llarg d'aquests cinquanta anys. La gran quantitat de fotografies i d'escrius d'opinió aconseguixen documentar amb precisió aspectes essencials en l'evolució de l'arquitectura catalana i internacional. Però, alhora, també permeten manifestar moltes de les transformacions posteriors i de les reinterpretacions de l'arquitectura moderna, esdevenint testimoni de la degradació que ha sofert al llarg del temps o de restauracions no sempre massa encertades.

DAVID FERRER

DIRECTOR DE LA BIBLIOTECA DEL COAC

A propòsit dels cinquanta anys de *Quaderns*

El panorama europeu de revistes d'arquitectura d'aquests cinquanta anys és de confusa abundància. Algunes publicacions nascudes abans d'aquest període van aconseguir, un cop acabada la guerra mundial, tornar a emprendre la seva edició. Revistes com *Architectural Review*, *L'architecture d'aujourd'hui* i les reciclades *Domus* i *Casabella*, s'arreglaren ara clarament sota els postulats del moviment modern (aleshores simplement arquitectura moderna) i difonen els models d'edificis per a la reconstrucció d'Europa. Fins ara han sobreviscut, malgrat els canvis, mantenint una bona part de la seva personalitat originària, i són encara les grans veteranes europees. A partir dels anys seixanta, apareixen altres revistes com a suport de grups professionals o de tendències concretes. En general, seran revistes efímeres que desapareixeran a causa de l'exhauriment de les circumstàncies que les van originar.

Entre les esmentades en primer lloc, ara també cal incloure-hi *Cuadernos de Arquitectura*. Nascuda en un ambient històric molt diferent com una revista essencialment gremial d'un col·lectiu molt privilegiat, des dels inicis està lligada indissolublement a les Juntes de Govern del Col·legi. Comparteix durant uns anys amb la *Revista Nacional de Arquitectura* l'única crònica nacional d'arquitectura i esdevé, a Catalunya, referència i alhora consagració professional dels col·legiats. Tradueix sempre puntualment la personalitat de cada Junta i té, per tant, sobtats canvis d'orientació i grans oscil·lacions en la qualitat dels seus continguts. Les seves línies editorials varien tan sovint com el format o la tipografia, però gairebé sempre esdevé irremissiblement notari puntual de la situació professional i arquitectònica de Catalunya, fins al punt que ara és una referència obligada per a qualsevol estudi històric d'aquests anys. La seva llarga supervivència ha estat còmodament assegurada per la voluntat tàcita de totes les Juntes col·legials, però potser per això no ha tingut mai la coherència de continguts ni la llibertat d'altres revistes menys longeves. A canvi, i enfront d'elles, crec que més que la qualitat puntual d'alguna de les seves etapes, el seu capital més valuós és la difícil continuïtat al llarg de tots aquests anys.

BOARD PRESIDENT, ITEC

Quaderns has managed to add the quality of continuity to that of leadership. There are few comparable cases in a difficult world where a publication may last only as long as its initial ideas. I can think of no other publication with such a radical vocation to push architectural culture in so many different directions. Sometimes so close... sometimes so far away... to and from its readers.

FAD PRESIDENT

Architectural criticism interests me. The texts or the words expressed with the purpose of discussing ways of modifying the landscape. In this sense, I like *Quaderns*. Because it has always or nearly always had an argument. In recent years, reconciliation with marginated places, with the limits of architecture, of the city. In the latest issue, *Stenosis*, the paradox of the utmost excellence achieved on the basis of the abundance of limitations. A typical, though scantily examined, question. Congratulations to *Quaderns* for the past fifty years and congratulations to its team today for the journal's present.

DIRECTOR GENERAL FUNDACIÓ BCD PRESIDENT ICSID

Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme has reached its fiftieth birthday, having attained heights of quality and stringency unprecedented in other publications of the same kind in Spain. Today, looking back with certain nostalgia, we recall the time when *Quaderns* was one of the few publications on the fringe of the establishment which we read and consulted with special delight, above all because they symbolised and represented non official positions, providing our often oppressed spirits with doses of liberty. We must congratulate the editorial team of *Quaderns*, as well as the architects' collective of Catalonia, for the excellent work carried out during this period and by virtue of their being the living reflection of creativity given real form in architectural works which today form part of our heritage, recognised and admired all the world over. Many congratulations and for many years to come may we continue to enjoy this magnificent and ever young publication.

ALBERT SERRATOSA PRESIDENT DEL PATRONAT DE L'ITEC

Quaderns afegeix, al mèrit de la continuïtat, el de la vocació de liderat. Hi ha pocs casos equiparables en un món difícil en què una publicació pot durar el que duren les seves primeres idees. No es pot citar cap cas de vocació tan radical d'impulsar la cultura arquitectònica en direccions tan diverses. De vegades tan a prop... de vegades tan lluny... dels seus lectors.

PEP ALEMANY PRESIDENT DEL FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

M'interessa la crítica arquitectònica. Els textos, o les paraules expressades a propòsit de la manera de modificar el paisatge. En aquest sentit, m'agrada *Quaderns*. Perquè sempre, o gairebé sempre, ha tingut argument. Durant els últims anys, la reconciliació amb els llocs marginals, amb els límits de l'arquitectura, de la ciutat. A un dels darrers números, "Estenosi", la paradoxa de la màxima excel·lència assolida a partir de l'abundància de limitacions. Una qüestió típica, però molt poc tractada. Felicitats a *Quaderns* pels 50 anys passats, i felicitats als responsables actuals pels dies presents.

MAI FELIP DIRECTORA GENERAL DE LA FUNDACIÓ BCD PRESIDENTA DE L'ICSID

Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme arriba als seus 50 anys d'existència després d'haver assolit les cotes màximes de qualitat i de rigor, sense precedents en altres publicacions del mateix gènere del país. Avui, i mirant enrere amb una certa nostàlgia, recordem l'època en què *Quaderns* formava part d'aquelles poques publicacions al marge de l'establishment, que llegíem i consultàvem amb especial fruïció, sobretot perquè simbolitzaven i representaven postures no oficialistes i ens insuflaven una dosi de llibertat en l'esperit sovint comprimit. Cal felicitar els responsables de *Quaderns*, alhora que el col·lectiu d'arquitectes de Catalunya, per l'excel·lent treball realitzat durant aquest període de temps i per ser un reflex viu de la creativitat plasmada en obres arquitectòniques que avui dia formen part del nostre patrimoni, reconegut i admirat a tot el món. Moltes felicitats, i que per molts anys puguem continuar gaudint d'aquesta magnífica i sempre jove publicació.

The fact that a cultural manifestation should reach its fiftieth birthday is clearly important, above all when we are talking about a publication.

And when the publication in question is a journal specialising in the field of architecture and city planning, such a commemoration becomes an exceptional event. Let these lines therefore serve as a deep acknowledgement of the task carried out by the review *Quaderns* during the first fifty years of its existence.

From the viewpoint of *ON/Diseño*, to speak of another journal means doing so from two substantially different stances: that of companions and colleagues in the publication of architectural journals and, secondly, that of readers of the journal. Only those of us who share the same professional world are aware of the extraordinarily hard work involved in running a publication of this kind, as well as of the problems and difficulties which must be overcome for it to see the light of day.

And although from the perspective of private initiative, very different from that of a collegiate institution, *ON/Diseño* is a privileged platform from which to view the extraordinary effort made over these fifty years by the group of professionals who have made *Quaderns* possible.

As a reader of the journal, professional considerations are often mixed with personal memories. And what come to mind are issues such as the 1969 yearbook, an almost neo-realist overview of the professional panorama of the time, devoted to the architecture of Milan —a veritable and invaluable guide for the new generations of architects of the late seventies—, the diffusion of the phenomenon of the new city culture throughout the eighties, concluding with the long period

that coincided with Josep Lluís Mateo's term as editor of the journal —and now Manuel Gausa's— and the effort to divulge the new currents in international architectural thought.

Despite the heterogeneity of the editorial policies behind *Quaderns*, the journal has been an essential and constant point of reference in the sphere of Catalan architecture over the last fifty years.

And I hope it will continue to be so for at least the next fifty.

És evident la importància que té el fet que qualsevol manifestació cultural assoleixi el seu cinquantè aniversari i, més encara, si aquesta és de caire editorial.

I si, en darrer lloc, es tracta d'una revista especialitzada en temes d'arquitectura i urbanisme, aquesta commemoració esdevé una cosa excepcional. Espero, doncs, que aquestes primeres ratlles serveixin per deixar testimoni del profund reconeixement de la tasca desenvolupada per la revista *Quaderns* durant aquests primers cinquanta anys de la seva història. Des de la perspectiva d'*ON/Diseño*, parlar d'una altra revista implica fer-ho des de dues òptiques substancialment diferents: la de companys i col·legues en les tasques d'editors de revistes d'arquitectura i, en segon terme, la de lectors de la revista. Només persones que viuen al mateix món professional es poden fer càrrec de la feina extraordinària que implica tirar endavant una publicació d'aquesta mena, dels problemes i de les dificultats que cal vèncer mes a mes perquè la revista vegi la llum.

I encara que sigui des d'una òptica d'iniciativa privada —força diferent, doncs, de la d'una institució col·legial—, *ON/Diseño* és una plataforma privilegiada per reconèixer l'esforç extraordinari desenvolupat al llarg d'aquests cinquanta anys pel col·lectiu de professionals que ha fet possible l'existència de *Quaderns*. Com a lectors de la revista, el testimoniatge professional es barreja sovint amb els records personals. I vénen a la memòria números com l'anuari de l'any 1969, una revisió quasi neorealista del panorama professional d'aleshores; el dedicat a l'arquitectura de Milà, veritable guia de viatge imprescindible per a les noves generacions d'arquitectes de les darreries dels 70; la divulgació del fenomen de la nova cultura de la ciutat al llarg dels vuitanta, que conclou amb el llarg període que coincideix amb la direcció de Josep Lluís Mateo

—i ara, de Manuel Gausa— amb l'esforç per divulgar els nous corrents del pensament arquitectònic internacional. En tot cas, resulta evident que *Quaderns* ha estat —malgrat l'heterogeneïtat de la seva política editorial— un referent constant i imprescindible en la cultura arquitectònica catalana d'aquests darrers cinquanta anys. I esperem que ho sigui, com a mínim, durant cinquanta anys més.

RAFAEL ARGULLOL

The aspect of *Quaderns* I should like to emphasise most is what I consider as a triple cultural dimension: its excellence in the treatment of architecture, its relationship with the development of the city and, thirdly, the journal's efforts to converge with humanistic fields.

In my own particular case, the open nature of *Quaderns* allowed me to take part in the debate of ideas regarding the city and the links between different artistic spheres. Although I value highly the journal's career as a whole, I would pinpoint the period during which Josep Lluís Mateo was editor as one of the most brilliant.

It is a happy event that a such an interesting and rigorous journal should have reached the age of fifty, an uncommon occurrence in this country.

El que més m'agradaria remarcar de *Quaderns* és el que aprecio com una triple dimensió cultural: la seva excel·lència en el tractament de l'arquitectura, la seva relació en el desenvolupament de la ciutat i, en tercer lloc, els esforços realitzats per convergir amb els àmbits humanístics.

Personalment, el caràcter obert de *Quaderns* em va facilitar la intervenció en diversos debats d'idees, tant pel que fa a la ciutat com a la relació entre diverses esferes artístiques. Encara que valoro tota la trajectòria de *Quaderns*, no vull deixar d'assenyalar especialment el període en què aquesta revista va ser dirigida per Josep Lluís Mateo, ja que considero que va ser una de les seves etapes més brillants. Em felicito que una revista tan rigorosa i interessant pugui arribar als cinquanta anys, una cosa gens habitual al nostre país.

JOSEP MARIA CARANDELL

I have been following the course of *Quaderns* for a long time, which has always been a constant source of information and knowledge for me. I have to point out however, that the increasing weight of its professional aspects, the increasing attention on exclusively architectural debates and the more technical-graphical nature of the information make my appreciation as an outsider more and more difficult. I have to confess that I miss the days when the journal of the College of Architects of Catalonia played a more 'open' cultural role in this country.

Segueixo des de fa molts anys la trajectòria de *Quaderns*, una font constant d'informació i de coneixement.

He d'assenyalar tanmateix que la progressiva "professionalització" de la revista, en el sentit d'aprofundir en els debats exclusivament disciplinaris i de donar prioritat a la informació tècnica-gràfica, fa que, des de la meua visió exterior, el camí sigui més difícil de seguir. He de confessar que desitjaria que la revista publicada pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya continués aprofundint en aquell paper culturalment més "obert" que la va caracteritzar tant de temps.

JULI CAPELLA - QUIM LARREA

A journal is a baton in a race

At the sound of the pistol shot, all the runners begin the race. They have to cover a certain distance carrying a cylindrical wooden piece some 30 cms long, pass it to a team mate who will do the same with the next companion, and so on. The piece of wood is witness to the effort of a team and to a distance covered; if it is lost or falls, the whole team is disqualified and the effort will have been in vain. A journal is a baton. The judge enters the courtroom, after everyone has taken their seat a man comes to the front and recounts in detail everything he saw, how events took place. His knowledge is that of someone who was in the right place at the right time. Without his contribution it would be impossible to know how events unfolded. The typewritten account of his report can be consulted for a long time afterwards, allowing analysis, investigation and the verification of the true dimensions and importance of the occurrence.

A journal is a witness.

Quaderns is acting as our witness. Impassioned, a chronicler, spy, indifferent, incisive, beautiful, illegible, fortunately subjective, non competitive and occasionally a perjurer.

Una revista és un testimoni

En sonar el tret, tots els atletes comencen la cursa. Han de recórrer una distància amb una peça cilíndrica d'uns 30 centímetres a la mà, i en arribar lliuren la peça de fusta a un company d'equip que farà el mateix amb un altre company, i així successivament. La peça de fusta és el testimoni de l'esforç d'un equip i d'una trajectòria que s'ha recorregut; si es perd o cau, l'equip sencer és desqualificat i l'esforç resulta inútil. Una revista és un testimoni. El jutge entra a la sala, els assistents seuen i fan passar un senyor que relata amb tots els ets i uts el que va veure, com van tenir lloc els fets. Aporta el coneixement d'haver estat present en el lloc i en el moment. Sense la seva aportació, no seria possible conèixer el decurs de l'esdeveniment.

Les memòries dactilografiades del testimoni podran ser consultades durant molt temps, i permetran l'anàlisi, la recerca, el dimensionament i la transcendència del que s'ha esdevingut.

Una revista és un testimoni.

Quaderns està essent el nostre testimoni. Apassionat, cronista, espia, indiferent, incisiu, bell, il·legible, afortunadament subjectiu, poc competitiu i de vegades perjur.

CARLOS FLORES

I believe that within the panorama of Spanish architecture, *Quaderns* has from the very outset represented a different voice, ever intelligent and alert; following a long, complex road with straight and winding stretches, upward and downward ramps, but its surface generally well metalled; possibly with the occasional pot-hole but no black spots worthy of mention.

For me it has always been a source, difficult to replace, of information, suggestions and ideas. For example, in issue no. 13, from 1950, I found the extensive and valuable study by J.F. Ràfols on Jujol, an article thanks to which I discovered the existence of an extraordinary and hitherto overlooked architect (I still wonder: why me and others not?).

I wish to send my most cordial congratulations to all those who over half a century have contributed to making *Cuadernos/Quaderns* a great architectural journal, and in particular to those responsible for its most recent period: José Luis Mateo, Manuel Gausa, Marta Cervelló and Eduard Bru.

Creo que *Quaderns* ha representado —desde un principio— en el panorama de la arquitectura española una voz distinta, siempre inteligente y alerta; una trayectoria prolongada y compleja, con tramos rectos y sinuosos, rampas de subida y bajada, firmes, en general, en buen estado; tal vez con algún bache pero sin puntos negros que destacar. Para mí ha supuesto siempre una fuente, difícilmente sustituible, de datos, sugerencias e ideas. En el número 13, de 1950, encontré publicado un extenso y valioso trabajo de J. F. Ràfols sobre Jujol, artículo que me descubrió la existencia de un arquitecto extraordinario hasta entonces apenas tenido en cuenta. (Sigo preguntándome: ¿por qué a mí sí y a otros no?) Quiero enviar mi felicitación más cordial a todos aquellos que a lo largo de medio siglo han contribuido a hacer de *Cuadernos/Quaderns* una gran revista de arquitectura y de un modo especial a los máximos responsables de la última etapa: José Luis Mateo, Manuel Gausa, Marta Cervelló y Eduard Bru.

VÍCTOR LÓPEZ COTELO

It is difficult to gauge the extent to which the journal *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme* has influenced the evolution of architecture, since the dimension in which its interest has been centred is the debate on the essence of architecture rather than the exhibition of results.

Consequently, its influence may have been profound, although undoubtedly not readily accepted by everyone.

Architecture will always demand reflection, as well as sacrifice and risk, in order to move forward.

For me, the most interesting endeavours have always been those which have constantly managed to avoid imminent failure. In this sense, I desire definitive triumph for no one. *Quaderns* included.

Es difícil valorar en qué medida la revista *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme* ha influido en la evolución de la arquitectura, porque la dimensión en que centró su interés estuvo más en el debate de la esencia arquitectónica que en la exhibición de resultados y, por tanto, su influencia pudo ser profunda, aunque indudablemente no siempre fácil para todo el mundo.

La arquitectura seguirá siempre exigiendo la reflexión para poder avanzar, además de renuncia y riesgo.

Las empresas más interesantes siempre fueron para mí aquellas que supieron sortear constantemente el inminente fracaso.

En ese sentido no deseo a nadie el triunfo definitivo. A *Quaderns* tampoco.

EDITOR OF A&V AND ARQUITECTURA VIVA

Quaderns, firmly in the political and social vanguard during the seventies, during the eighties was a privileged laboratory for intellectual and aesthetic experiments.

For the College of Architects of Catalonia it must be a motive of special satisfaction to have so steadfastly funded a publication so far removed from everyday professional interests.

LUIS FERNÁNDEZ-GALIANO

DIRECTOR D'A&V I ARQUITECTURA VIVA

Quaderns, que estuvo presente en la vanguardia política y social durante los años setenta, fue durante los ochenta un privilegiado laboratorio de experiencias intelectuales y estéticas. Para el Colegio de Arquitectos de Cataluña tiene que ser un motivo de especial satisfacción el haber patrocinado testarudamente una publicación tan alejada de los intereses profesionales cotidianos.

The Spectacular and Unexpected Flight of O.J. Simpson.

A certain taxonomy permits us to group publications into three broad categories: captive publications, instrumental publications and publications with an implicit coefficient of risk.

Perhaps the publications that assume the risk of commitment to the present are those which acquire appreciable added value and it is in this group that we might place the work of *Quaderns* over recent years.

Thus, in publications of risk it is possible to locate and specify a number of characteristics subject to exceptionally high velocities of transformation, characteristics which confer upon the publication in question a unique character which pulls along in its wake a slow and slanted assimilation of its contents and proposals on the part of the average reader. In this sense, splatterings are produced which act as the germ for concepts which in their very structure contain the code of their modification and, as a reflex action, assume the undeniable virtue of the automatic perception of a time which proceeds in constant movements of dispersal and regrouping. One of the fundamental values of risk publications, and by extension of the *Quaderns* of recent years, is the refusal to become an archive of mummified images and the will to x-ray not only a discipline but also an open stratum of contemporary concepts and relationships.

Cuadernos, first in a captive and later in an instrumental phase, was courageous enough to infuse *Quaderns* with unexpected contemporary vigour. In a spectacular and unexpected flight *Quaderns* has managed to embody different lives which by moments become overlapped and merged at each instant of their peculiar existence.

El espectacular e inesperado vuelo de O.J. Simpson

Una cierta taxonomía nos permite ordenar las publicaciones en tres grandes apartados: publicaciones cautivas, publicaciones instrumentales y publicaciones con coeficiente de riesgo implícito.

Son quizá las que asumen el riesgo del compromiso contemporáneo las que, desde alguna perspectiva, adquieren un apreciable valor añadido.

En este último grupo podemos rastrear la labor de *Quaderns* en los últimos años.

Así, en las publicaciones de riesgo, es posible localizar y precisar unas determinadas características que contienen velocidades de transformación excepcionalmente rápidas y que les confieren un carácter singular que arrastra, en su torbellino, una asimilación lenta y sesgada de sus contenidos y propuestas por parte del lector medio. En este sentido, se producen salpicaduras que sirven de germen de su modificación y, por reflejo, asumen la innegable virtud de la percepción automática de un tiempo que se desplaza en constantes movimientos de dispersión y reagrupación.

Es uno de los valores fundamentales de las publicaciones de riesgo, y por contagio del *Quaderns* cercano, el no convertirse en un archivo momificado de imágenes, sino el de radiografiar no tan sólo una disciplina, sino un estrato abierto de conceptos y relaciones contemporáneas.

Cuadernos, en un tiempo cautiva y en otro instrumental, tuvo el suficiente valor para alumbrar un *Quaderns* de inesperado vigor contemporáneo. En un espectacular e inesperado vuelo, *Quaderns* ha sabido encarnar vidas distintas que por momentos se solapan y funden en cada instante de su peculiar existencia.

... And many happy returns!

To keep a journal of the characteristics of *Quaderns* on the professional market for fifty years undoubtedly represents a major publishing triumph with few precedents in this country and a merited acknowledgement of the efforts of the different groups who have made it possible.

However, the achievement of such quality in the journal's reflexive contents over these years is its most singular and attractive merit.

Many generations of architects have followed the journal's career over this period, during which time it has become a crucial point of reference and support for a cultural "advance post".

At a time when professional journals seem to have become transformed into genuine "Penthouses", to satisfy the frivolous market of forms rather than offering contents of true quality, *Quaderns* has managed to maintain its stringent editorial policies, potentiating theoretical contents as support for architectural projects.

By straddling the theory of analysis and the practice of project action, the journal offers much food for thought to a profession ever more desirous to reconcile into a single discourse the aesthetic, practical and ethical values which together form the culture of "making cities".

... y ¡que sean muchos más!

Mantener durante 50 años en el mercado profesional una revista de las características de *Quaderns* supone, sin lugar a dudas, un importante éxito editorial con pocos precedentes en el país, y un merecido reconocimiento al esfuerzo de los diferentes colectivos que lo hicieron posible. Pero conseguir la calidad de contenidos reflexivos que la revista ha aportado a lo largo de estos años supone, además, su mayor y más singular atractivo. Muchas generaciones de arquitectos hemos seguido su trayectoria editorial durante estos años, convirtiéndose muchas veces en la referencia obligada y merecido soporte de esa "avanzadilla" cultural y reflexiva que en aquellos años nos aportaba la revista. En un momento en que las revistas profesionales parecen haberse convertido en auténticos "penthouse", en los cuales el mercado frívolo de las formas se produce al margen de cualquier contenido, *Quaderns* ha sabido mantener su rigurosa línea editorial potenciando siempre sus contenidos teóricos como sustento de las propuestas proyectuales. Ese moverse entre la teoría del análisis y la práctica de la acción proyectual conforma su investigación más singular y es la mejor oferta a un colectivo profesional que, cada día más, requiere conciliar en un solo discurso los valores estéticos y prácticos, o éticos, que conforman la cultura de "hacer ciudad".

I review my collection of *Quaderns*. So many intentions and suggested paths that appear between the lines! The time of adolescence is now paper on the work table.

Having looked through the editorials trying to cut through the undergrowth and find the main guideline I can no longer stand them talking to me about architecture.

I need poetry.

Tutto è follia nel mondo ciò che non è piacer comes from the next room.

On the opposite page I read:

What grieves me
Is not in my breast:
It is the beautiful things
That will never exist...

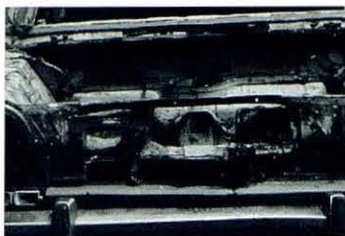
Forms without form which
Pass by without the grief
Of knowing them arriving
Or love dreaming of them.

As if sadness
Were a tree from which, one by one,
The leaves fall
Amidst ruins and mists.

(Pessoa, Fernando. *Noventa poemas últimos. 1930-1935*)

I feel nostalgic for the architecture I learnt and which will never be as they taught it.
Cans of beer squashed on the road surface by an absent-minded vehicle. Patches of damp and grease on the back wall of some neighbourhood filling station. The rusty, rickety front of a yellow car.

What you have done is no good.
You have revealed the brazen side of reality.

JAVIER MOZAS

DIRECTOR, *a+t* EDICIONES

Repaso la colección de *Quaderns*. ¡Qué gran cantidad de intenciones y de caminos sugeridos aparecen entre líneas! El tiempo de una adolescencia es ahora papel sobre la mesa de trabajo.

Después de haber pasado por encima de los editoriales intentando desenredar la madeja y tratando de encontrar el hilo conductor no soporto que me hablen de arquitectura.

Necesito poesía.

Tutto è follia nel mondo ciò che non è piacer suena en la habitación de al lado.

En la página de enfrente leo:

*Lo que me duele a mí
En mi pecho no está:
Son las cosas hermosas
Que nunca existirán...*

*Formas sin forma que
Pasan sin que el dolor
A conocerlas llegue,
O las sueñe el amor.*

*Como si la tristeza
Fuese árbol y, una a una,
Se cayesen sus hojas
Entre ruinas y brumas.*

(Fernando Pessoa, *Noventa poemas últimos. 1930-1935*, Hiperión, Madrid, 1993)

Siento nostalgia por la arquitectura aprendida que nunca más será como la enseñaron.

Latas de cerveza aplastadas contra la carretera por el paso de un vehículo distraído. Manchas de humedad y grasa en el muro trasero de alguna gasolinera de barrio. Delanteras oxidadas y destartadas de un coche amarillo. No ha estado bien lo que habéis hecho.

Habéis mostrado el lado impúdico de la realidad.

EDITOR OF *DOCUMENTOS DE ARQUITECTURA*

It is of great cultural significance that an architectural publication should celebrate its fiftieth anniversary, particularly at a time when it seems there is no key path to follow in the confused situation of present-day architecture. The journal of the College of Architects of Catalonia served in the seventies as a vehicle to present the work of those young architects — today established names in Spanish and European architecture — who were embarking on their professional careers.

Later, under the editorship of José Luis Mateo, the journal adopted a more critical, innovative stance, while at the same time presenting the work of young European architects, and at the present moment it occupies an outstanding position among Spanish architectural journals.

MIGUEL CENTELLAS

DIRECTOR DE *DOCUMENTOS DE ARQUITECTURA*

Es un gran hecho cultural que una publicación de arquitectura celebre su 50 aniversario y más en un momento en el que parece que no se ve un camino clave a seguir en la confusa situación arquitectónica actual.

La publicación del Colegio de Arquitectos de Cataluña sirvió para dar a conocer en los años setenta la obra de aquellos jóvenes arquitectos — hoy consagrados en la arquitectura española y europea — que empezaban su actividad profesional.

Después, bajo la dirección de José Luis Mateo, inició una línea más crítica, innovadora, a la vez que presentaba a jóvenes arquitectos europeos, y en estos momentos ocupa un lugar destacado entre las revistas de arquitectura españolas.

Quaderns Comes Knocking at your Door

The other day I was told by a good friend of mine and a very good architect, à propos of this present commentary, that it was precisely in *Quaderns* that he would have liked to see his works published and his ideas expressed. Coming from him, a man most sparing in praise, this is a clear demonstration of his high regard for the journal. Even more so when we bear in mind that neither his works nor his name had ever appeared, either in small print or as a footnote, in such a prestigious architectural review.

We both agreed that *Quaderns* was a splendid magazine. We recalled especially the glorious era of Mateo and Bru, including that astonishing formal change thanks to which, when it seemed that the journal could never be improved, so good it was, they made it better still, unsurpassable.

And coherent: *Quaderns* always had a very clear idea of what it set out to be (although my friend did not agree very much with its approach at the time).

And brilliant: *Quaderns* always had a fascinating way of transmitting what it wanted to say (which my friend had always praised). It is only fair here to mention the names of those marvellous designers Nolla and Mir, the foundation stones of this change.

My friend continued by telling me that once, and only once, he knocked at the door of *Quaderns*.

With the intention of publishing one of his works which, at the time, he liked. But the door remained shut. The material was returned; with all the courtesy in the world, but returned nonetheless.

Despite this, my friend never ceased to consider *Quaderns* as the best architecture review. And since

as well as rigorous he is also very stubborn, he continued to work in the belief that when one door

is closed another will open. And although he has never been published in *Quaderns* (or in practically any other Spanish architectural review) he has been

featured constantly since then in the best foreign magazines. All of them. Furthermore, he is one of the few Spanish architects to appear in recent histories of architecture published abroad.

Nevertheless, his point of reference has always been *Quaderns*. And now that all doors have opened to him, *Quaderns* has called. After all these years,

Quaderns has knocked at his door.

All this reminds me of that famous television programme which, like *Quaderns*, was produced and broadcast from Catalonia. From Sant Joan Despí, to be precise. Presented by one Joaquín Soler Serrano who with dazzling demagogical flair induced us to buy... chicken stock cubes. "Avecrem" by Gallina Blanca. The name of the programme, as many of us will recall, was *Avecrem Comes Knocking at Your Door*.

I don't know whether *Quaderns*, like "Avecrem", has knocked at his door with the healthy intention of awarding him a prize. Neither can I answer his question as to whether or not he should open his door to *Quaderns*.

The quality of *Quaderns*, more than that of "Avecrem", has been proven over fifty years of continued existence. Will my architect friend accept a prize from this programme? Will he now open his door to *Quaderns*?

Our conversation took a turn in which he tried to persuade me to subscribe to *Quaderns*. When I subscribe to nothing and to an architecture review even less. For the fact is that both he and I still believe that *Quaderns* is the best architectural journal on the market. So therefore, to celebrate this fiftieth anniversary, we raise our glasses of good Catalan champagne to *Quaderns*.

Long life to *Quaderns*!

Quaderns llama a su puerta

Me contaba el otro día un buen amigo mío, y muy buen arquitecto, a raíz de este comentario para *Quaderns*, que era precisamente en esta revista en la que a él siempre le hubiera gustado ver publicadas sus obras y difundidas sus ideas. Esto en su boca, pues él es parco en elogios,

era una clara manifestación de su alta valoración de *Quaderns*. Máxime cuando ni sus obras ni su nombre han aparecido nunca, jamás, ni en letra pequeña, ni siquiera a pie de página, en tan prestigiosa revista de arquitectura.

Conveníamos los dos en que *Quaderns* era una revista espléndida. Recordábamos especialmente la época gloriosa de Mateo y Bru, incluido aquel sorprendente cambio formal cuando parecía que ya no se podía hacer mejor, tan buena era, la hicieron mejor todavía, insuperable. Y coherente: *Quaderns* tuvo siempre una idea muy clara de lo que quería ser (aunque mi amigo no estuviera muy de acuerdo con aquel enfoque).

Y brillante: *Quaderns* poseyó siempre una fascinante forma de transmitir lo que quería decir (que siempre había alabado mi amigo). Es de justicia citar aquí a esos estupendos diseñadores que son Nolla y Mir como base firme de la jugada.

Me seguía contando mi amigo que una vez, sólo una vez, llamó a la puerta de *Quaderns* con la intención de difundir una arquitectura suya que a él, entonces, le parecía bien. Pero le fue devuelto el material.

No le abrieron la puerta. Eso sí, muy educadamente.

Pese a eso, mi amigo nunca dejó de considerar que *Quaderns* fuera la mejor revista de arquitectura.

Y como además de riguroso es muy tozudo, siguió trabajando al son de aquello que dice "donde una puerta se cierra, otra se abre". Y aunque no le publicaron en

Quaderns (ni en casi ninguna otra revista española de arquitectura), no han dejado de hacerlo desde entonces las mejores revistas extranjeras. Todas. Y es de los pocos arquitectos españoles que aparece en las historias de la

arquitectura publicadas fuera en estos últimos años.

Pero para él, su punto de referencia fue siempre *Quaderns*. Y ahora que tiene todas las puertas abiertas, va *Quaderns* y le llama. Después de tantos años,

Quaderns llama a su puerta.

A mí me recordaba aquel viejo y famoso programa que, como *Quaderns*, se hacía y se transmitía desde Cataluña.

Desde Sant Joan Despí para más señas. Con un tal Joaquín Soler Serrano, quien esgrimía una deslumbrante demagogia para hacernos comprar un caldo de gallina:

el Avecrem de Gallina Blanca. El programa se llamaba, muchos lo recordarán, *Avecrem llama a su puerta*.

Yo no sé si *Quaderns* llama a su puerta con la sana intención, como el Avecrem, de darle un premio.

Ni tampoco sé responder a su pregunta cuando me plantea si debe o no abrirle su puerta a *Quaderns*.

La calidad de *Quaderns*, más que la del Avecrem, está probada tras 50 años de permanencia. ¿Admitirá mi

amigo el arquitecto el premio de este programa? ¿Abrirá ahora su puerta a la llamada de *Quaderns*?

Nuestra conversación derivó en su intento de convencerme de que me suscribiera a *Quaderns*. A mí

que no estoy suscrito a nada, y menos a ninguna revista de arquitectura. Y es que él, y yo con él, sigue pensando

que *Quaderns* ha sido la mejor revista de arquitectura. Y por eso, celebrando este su 50 aniversario, levantamos

nuestra copa de buen cava por *Quaderns*.

¡Larga vida a *Quaderns*!